

Wymagania edukacyjne z historii dla klasy 1 szkoły branżowej na podstawie podręcznika *Dziś historia 1* oraz programu nauczania historii w branżowej szkole I stopnia. Autor: dr Stanisław Zajac.

Temat lekcji	Wymagania na ocenę dopuszczającą Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą Uczeń opanował wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:
I. Starożytność					
Najstarsze ośrodki cywilizacyjne starożytności.	– wyjaśnia pojęcia: historia, chronologia, epoka, system irygacyjny, struktura społeczna, miasta-państwa, stela, piramida, monarchia despotyczna, rządy teokratyczne, politeizm, mumifikacja, kodeks praw, system kastowy, faraon, życie pośmiertne,	– wymienia najstarsze starożytne cywilizacje – wskazuje cechy charakterystyczne cywilizacji starożytnego Wschodu, – przedstawia najważniejsze systemy etyczno-religijne wyróżniane w starożytnych cywilizacjach,	– omawia położenie starożytnych cywilizacji Bliskiego i Dalekiego Wschodu, – charakteryzuje cywilizację starożytnego Egiptu, Mezopotamii, Indii i Chin,	– rozróżnia rodzaje pisma w poszczególnych cywilizacjach starożytnych, – porównuje rozwój cywilizacji Bliskiego Wschodu z cywilizacjami Indii i Chin ,	– sytuuje w czasie i przestrzeni cywilizacje starożytne, – uzasadnia, kiedy możemy mówić o początkach historii poszczególnych państw,

Dziedzictwo antycznej cywilizacji greckiej	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: Hellenowie, Hellada, kultura mykeńska, wieki ciemne, epoka archaiczna, wielka kolonizacja, epoka klasyczna, imperium, wojna peloponeska, epoka hellenistyczna, polis, obywatel, oligarchia, demokracja, sąd skorupkowy, ostracyzm, strateg, heros, mit, wyrocznia, igrzyska w Olimpii, dramat, filozofia, kolumny, realizm, 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia najważniejsze wydarzenia i procesy w dziejach Greków od ich przybycia na obszar Hellady po czasy Aleksandra Wielkiego, – omawia bitwę pod Maratonem i Termopilami, 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje najważniejsze osiągnięcia greckiej kultury i sztuki, – przedstawia strony biorące udział w wojnie peloponeskiej, 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czym były greckie <i>poleis</i> i na czym polegały ich systemy ustrojowe, – określa, jakie działania Aleksandra Wielkiego wpłynęły na stworzenie Imperium, 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje cechy kultury hellenistycznej, – uzasadnia, dlaczego Ateny nazywa się ojczyzną demokracji,
Dzieje i osiągnięcia cywilizacyjne starożytnego Rzymu. Początki chrześcijaństwa.	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: republika, plebejusze, patrycjusze, trybun ludowy, senat, prawo weta, Imperium Romanum, prowincja, Cesarstwo Rzymskie, romanizacja, wielka wędrówka ludów, Germanie, kopuła, łuk, cyrk, amfiteatr, termy, łuk triumfalny, chrześcijaństwo, Mesjasz, bazylika, biskup, diecezja, doktryna, edykt mediolański. 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia przykłady osiągnięć architektury, literatury i sztuki w starożytnym Rzymie, – przedstawia wkład starożytnych Rzymian w dziedzictwo cywilizacji europejskiej. 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje najważniejsze etapy rozwoju chrześcijaństwa w I-IV w. n.e. , – przedstawia proces tworzenia i upadku republiki w Rzymie. 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje różnice pomiędzy społeczeństwem greckim a rzymskim – zwłaszcza w zakresie ich organizacji politycznej – uzasadnia i ocenia wpływ greckiej myśli filozoficznej, sztuki oraz religii na cywilizację starożytnego Rzymu, 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje, czym różniło się chrześcijaństwo od innych wierzeń starożytności – uzasadnia, że Rzymianie przyczynili się do powstania aktualnej do dziś koncepcji prawa,

II. Średniowiecze					
Cesarstwo Bizantyjskie oraz świat islamu	<p>– wyjaśnia pojęcia: Cesarstwo Wschodniorzymskie, Bizancjum, Arabowie, ikonoklaści (obrazoburcy), papież, kłątwa, rozłam w Kościele, sztuka bizantyjska, kościół Hagia Sophia (Mądrości Bożej), islam, muzułmanin, prorok, Allah, Koran, kalif, meczet,</p>	<p>– omawia charakterystyczne cechy literatury i sztuki arabsko - muzułmańskiej, – przedstawia podłoże, przebieg i konsekwencje sporu związanego z kultem świętych obrazów, do którego doszło w Bizancjum w VIII i IX wieku,</p>	<p>– charakteryzuje cechy bizantyńskiego kręgu kulturowego, uwzględniając specyfikę wschodniego chrześcijaństwa,</p>	<p>– analizuje, jaką rolę odegrali Arabowie i islam w dziejach Bliskiego Wschodu i basenu Morza Śródziemnego,</p>	<p>– uzasadnia wpływ Arabów i islamu na średniowieczną Europę, uwzględniając ich osiągnięcia w matematyce, astronomii, medycynie i filozofii,</p>
Europa Zachodnia	<p>– wyjaśnia pojęcia: „Europa barbarzyńska”, wyznanie ariańskie, język romański, obrządek łaciński, klasztor, upadek życia miejskiego, Merowingowie, Królestwo Franków, majordomus, traktat w Verdun, dynastia karolińska, Rzesza Niemiecka, Święte Cesarstwo Rzymskie Narodu Niemieckiego, feudalizm, lenno, senior, wasal, warstwa rycerska, immunitet, Państwo Kościelne, uniwersalizm, niewola awiniońska papieży, wielka schizma</p>	<p>– omawia konflikt pomiędzy cesarzem i papieżem, którego podłożem było starcie się dwóch uniwersalizmów: cesarskiego i papieskiego, – przedstawia uwarunkowania oraz następstwa wypraw krzyżowych, – wyjaśnia postanowienia traktatu z Verdun,</p>	<p>– charakteryzuje rolę Karola Wielkiego oraz epoki karolińskiej w dziejach Europy, – sporządza linię czasu z najważniejszymi wydarzeniami z wypraw krzyżowych,</p>	<p>– analizuje, jak potoczyły się losy zachodniej Europy po upadku Cesarstwa zachodniorzymskiego, uwzględniając kwestie zmian w życiu społecznym i sposobie sprawowania władzy,</p>	<p>– uzasadnia znaczenie koronacji cesarskiej Karola Wielkiego i Ottona I dla dziejów zachodniej Europy,</p>

	zachodnia, rekonkwista, krucjaty, zakony rycerskie, Cesarstwo Łacińskie,				
Kultura łacińskiej Europy w średniowieczu	– wyjaśnia pojęcia: prawosławie, katolicyzm, język łaciński, kultura rycerska, kultura dworska, poematy rycerskie, trubadur, literatura łacińska, scholastyka, uniwersytet, romanizm, gotyk, plan prostokąta lub krzyża łacińskiego, sklepienia kolebkowe i krzyżowe, półkolisty łuk, transept, sklepienia krzyżowo- żebrowe, przypory, łuki oporowe, witraż, rozeta, pinakle, malarstwo ołtarzowe,	– omawia uniwersalny charakter kultury chrześcijańskiej Europy, – przedstawia cechy stylu romańskiego i gotyckiego i podaje przykłady, – wyjaśnia rolę uniwersytetów, czyli niezależnych zrzeszeń studentów i profesorów w rozwoju wiedzy oraz kształceniu,	– analizuje, na czym opierał się uniwersalny charakter kultury zachodnioeuropejs kiego średniowiecza oraz jakie były jej wspólne źródła i przejawy,	– analizuje, jakie znaczenie miał postępujący rozwój twórczości w językach narodowych w Europie w omawianym okresie, – porównuje ze sobą styl romański i gotycki w architekturze średniowiecznej,	– uzasadnia ponadczasowe znaczenie osiągnięć kulturowych i naukowych uniwersalnego charakteru kultury zachodnioeuropejskiej ,
III. Ziemie polskie w średniowieczu					
Narodziny państwa polskiego – panowanie Mieszka I i Bolesława Chrobrego	– wyjaśnia pojęcia: państwo Polan, gród, obrządek łaciński, trybut, dynastia Piastów, Wielkopolska, Grody Czerwieńskie, Śląsk, Małopolska, „Dagome iudex”, opole, drużyna książęca, kanonizacja, relikwie męczennika, zjazd gnieźnieński, „Kronika”	– przedstawia terytoria, które weszły w skład państwa Mieszka I, – wymienia terytoria, które znajdowały się pod panowaniem Bolesława Chrobrego po 1018 r.,	– uzasadnia, jakie znaczenie dla powstającego państwa polskiego miało przyjęcie chrześcijaństwa, – omawia stosunki Polski Bolesława Chrobrego z sąsiadami,	– ocenia, jakie znaczenie dla Polski miał zjazd gnieźnieński i koronacja królewska Bolesława Chrobrego,	– uzasadnia wpływ chrystianizacji Polski na przejęcie dorobku cywilizacji zachodnioeuropejskiej , – analizuje rolę Zjazdu gnieźnieńskiego w 1000 r. w procesie

	Galla Anonima, drzwi gnieźnieńskie, arcybiskupstwo, świadczenia, daniny, służebności,				wzmacniania pozycji Bolesława Chrobrego i jego państwa,
Monarchia piastowska w latach 1025-1138	– wyjaśnia pojęcia: reakcja pogańska, trybut, woj, prawo rycerskie, główczyzna, nawiązka, opactwo benedyktynów, obóz papieski, palatyn (wojewoda),	– omawia sytuację, jaka panowała na ziemiach polskich po objęciu władzy przez Mieszka II oraz po jego śmierci, – wymienia terytoria, które znajdowały się pod panowaniem Kazimierza Odnowiciela i Bolesława Krzywoustego,	– charakteryzuje przyczyny i konsekwencje konfliktu króla Bolesława Śmiałego z biskupem Stanisławem, – omawia przyczyny i skutki reakcji pogańskiej, do której doszło w okresie osłabienia władzy centralnej po śmierci Mieszka II,	– analizuje i ocenia politykę zagraniczną Bolesława Krzywoustego i wymienia jego najważniejsze osiągnięcia, – charakteryzuje przemiany związane z nadaniem przez Kazimierza Odnowiciela ziemi dla wojów na prawie rycerskim,	– uzasadnia, czy słusznie Kazimierz otrzymał przydomek Odnowiciela,
Rozbicie dzielnicowe i jego skutki	– wyjaśnia pojęcia: statut (testament) Bolesława Krzywoustego, princeps, senior, pryncypat, seniorat, możnowładztwo krakowskie, monarchia Henryków śląskich, Mongołowie (Tatarzy), Zakon krzyżacki,	– omawia zasady zawarte w ustawie sukcesyjnej (tzw. testamencie) Bolesława Krzywoustego, – wyjaśnia przyczyny i konsekwencje	– wyjaśnia, jakie konsekwencje miały następujące wydarzenia: sprowadzenie Zakonu krzyżackiego, bitwa pod Legnicą	– charakteryzuje zasady i przebieg kolonizacji na prawie niemieckim oraz podaje przykłady tego procesu, – analizuje proces, który	– analizuje czynniki, które doprowadziły do ożywienia gospodarczego na ziemiach polskich w XII-XIII wieku,

	kolonizacja na prawie niemieckim, lokacja, kolonizacja wewnętrzna, wolnizna, trójpółowka, sołtys, podgrodzie, osada targowa, prawo magdeburskie, wójt,	rozbicia dzielnicowego,	oraz zabójstwo Przemysła II, – sporządza linię czasu prezentującą etapy przebiegu rozbicia dzielnicowego w Polsce,	doprowadził do upadku zasady pryncypatu i senioratu oraz podaje konsekwencje tych wydarzeń,	
Polska za Władysława Łokietka i Kazimierza Wielkiego	– wyjaśnia pojęcia: dynastia Przemyślidów, bunt wójta Alberta, Szczerbiec, wieczysty pokój, zjazd monarchów w Krakowie, pieczęć majestatowa, statut piotrkowski, statut wiślicki, Akademia Krakowska, przymus drogowy, prawo składu, żupy solne,	– wymienia osiągnięcia i niepowodzenia Władysława Łokietka w polityce wewnętrznej i zagranicznej, – omawia proces odbudowy Królestwa Polskiego przez Władysława Łokietka,	– charakteryzuje i ocenia politykę króla Kazimierza Wielkiego wobec Zakonu krzyżackiego i Jana Luksemburskiego, – zaznacza na mapie ziemie, które wchodziły w skład państwa polskiego za Władysława Łokietka i Kazimierza Wielkiego,	– ocenia panowanie Władysława Łokietka, – charakteryzuje przemiany gospodarcze i społeczne, jakie zaszły w Polsce w czasach Kazimierza Wielkiego,	– uzasadnia, jakie znaczenie dla odbudowującego się Królestwa Polskiego miał pokój kaliski, – ocenia rządy króla Kazimierza, – uzasadnia, czy słusznie zasłużył on na przydomek Wielkiego,
Od unii polsko-węgierskiej do unii polsko-litewskiej. Polska za panowania Ludwika Węgierskiego i Władysława Jagiełły	– wyjaśnia pojęcia: Andegawenowie, przywilej koszycki, unia personalna, Jagiellonowie, Wielka wojna z Zakonem Krzyżackim, I pokój toruński,	– wyjaśnia istotę unii personalnej i wskazuje przykłady takich unii w dziejach Polski średniowiecznej,	– charakteryzuje okoliczności zawarcia unii polsko-litewskiej w XIV wieku, – przedstawia okres panowanie Ludwika	– charakteryzuje i ocenia stosunki polsko-krzyżackie w XV wieku, – ocenia wpływ przywilejów zdobytych przez szlachtę w omawianym	– ocenia znaczenie zawarcia unii polsko-litewskiej w XIV wieku, – analizuje rządy króla Władysława Jagiełły,

			Węgierskiego w Polsce,	okresie na życie społeczne, polityczne i gospodarcze w Królestwie Polskim,	
Państwo polsko-litewskie za panowania Władysława Warneńczyka i Kazimierza Jagiellończyka	– wyjaśnia pojęcia: władza regencyjna, unia personalna polsko-węgierska, wojna trzynastoletnia, Związek Pruski, konfederacja, przywilej inkorporacyjny, II pokój toruński, Prusy Zakonne, Tajna Rada Związku Pruskiego, folwark szlachecki, pańszczyzna, układ o sukcesji, rada koronna, przywileje szlacheckie, urzędnicy ziemscy, sejmiki ziemskie, sejm walny, izba poselska i senacka,	– omawia zmiany terytorialne po zawarciu II pokoju toruńskiego w 1466 r., – przedstawia przyczyny i konsekwencje wojny trzynastoletniej z Zakonem,	– wyjaśnia, jaki charakter miała monarchia w Polsce w XV w. i jaki był zakres władzy króla,	– ocenia wpływ przywilejów zdobytych przez szlachtę do końca XV wieku na życie społeczne, polityczne i gospodarcze w Królestwie Polskim,	– charakteryzuje i ocenia politykę dynastyczną Jagiellonów w XV wieku,
Miejsce Polski w średniowiecznej Europie. Kultura na ziemiach polskich.	– wyjaśnia pojęcia: cywilizacja zachodnioeuropejska – kultura łacińska, misje chrystianizacyjne, synkretyzm, kalendarz liturgiczny, kalendarz juliański, roczniki, kroniki,	– wyjaśnia, jakie znaczenie miało przyjęcie chrześcijaństwa w obrządku łacińskim przez Mieszka I, – wymienia najstarsze zabytki piśmiennictwa	– charakteryzuje rozwój szkolnictwa w Królestwie Polskim, – umieszcza na mapie Polski symbole przedstawiające	– charakteryzuje sztukę romańską i gotycką na ziemiach polskich, – analizuje informacje na temat zabytków	– uzasadnia, jaką rolę odegrała Akademia Krakowska w procesie alfabetyzacji ziem polskich,

	Bogurodzica, Kazania świętokrzyskie, Psalterz floriański, szkoły katedralne, szkoły zakonne, szkoły parafialne, Drzwi Gnieźnieńskie, płyta wiślicka, romański portal, Collegium Maius, Barbakan, Ołtarz Mariacki, gotycki ratusz, freski w Kaplicy Trójcy Świętej na Zamku w Lublinie	w języku polskim oraz kroniki i ich twórców,	zabytki romańskie i gotyckie polskiego średniowiecza,	sztuki średniowiecznej w swojej miejscowości lub regionie,	
IV. Czasy nowożytne					
Wielkie odkrycia geograficzne i europejska ekspansja kolonialna	– wyjaśnia pojęcia: busola, karawela, kość słoniowa, Indianie, linia rozgraniczająca, kolonializm, konkwistador, niewolnictwo, Ameryka Łacińska, Mulaci, Metysi,	– wymienia największych europejskich odkrywców i ich osiągnięcia, – wyjaśnia, dlaczego na przełomie epoki średniowiecznej i nowożytnej, Europejczycy podjęli wyprawy odkrywcze i rozpoczęli ekspansję kolonialną na innych kontynentach,	– charakteryzuje najważniejsze następstwa odkryć geograficznych i ekspansji kolonialnej, – umieszcza na mapie konturowej świata symbole przedstawiające nowo założone kolonie,	– charakteryzuje proces powstawania pierwszych nowożytnych imperiów kolonialnych i ich wpływ na nowy podział świata,	– uzasadnia, na czym opierał się sukces państw kolonialnych od XV do XVI wieku,
Reformacja i konflikty religijne w Europie	– wyjaśnia pojęcia: reformacja, konflikty religijne, odpust, bulla,	– przedstawia okoliczności, w jakich doszło do walk	– charakteryzuje przyczyny wystąpień	– przedstawia działania Kościoła	– analizuje, czym różnił się luteranizm od kalwinizmu,

	<p>pastor, luteranizm, wojna chłopska, protestanci, pokój augsburski, kalwinizm, predestynacja, akt supremacji, Kościół anglikański, hugenoci, noc św. Bartłomieja, edykt nantejski, sobór trydencki, Towarzystwo Jezusowe – jezuita, kontrreformacja, Święte Oficjum, „Indeks ksiąg zakazanych”,</p>	<p>religijnych w krajach europejskich, – wymienia państwa, w których dominowały wyznania protestanckie oraz te, w których panowała religia katolicka,</p>	<p>zwolenników reformacji przeciwko doktrynie i sposobowi funkcjonowania Kościoła katolickiego,</p>	<p>katolickiego podjęte w odpowiedzi na reformację, – charakteryzuje najważniejsze założenia wyznań protestanckich,</p>	<p>– podaje i ocenia następstwa reformacji i kontrreformacji w wybranych państwach Europy,</p>
<p>Kultura europejska epoki renesansu i baroku</p>	<p>– wyjaśnia pojęcia: humanizm, myśl humanistyczna, druk, maszyna drukarska, odrodzenie, renesans, krytycyzm, zasada „cel uświęca środki”, perspektywa linearna, trójwymiarowa przestrzeń, barok, styl barokowy, monumentalizm, światłocień, Wersal, empiryzm, racjonalizm,</p>	<p>– wymienia najważniejszych artystów renesansu i baroku,</p>	<p>– charakteryzuje idee głoszone przez humanistów – wskazuje i porównuje ze sobą najważniejsze cechy kultury renesansowej i barokowej,</p>	<p>– na podstawie zamieszczonych źródeł ikonograficznych wskazuje najbardziej wyróżniające się cechy architektury renesansowej,</p>	<p>– wymienia i ocenia twórczość najważniejszych artystów renesansu i baroku,</p>
<p>Oświecenie i przemiany cywilizacyjne</p>	<p>– wyjaśnia pojęcia: Oświecenie, rewolucja agrarna, plodozmian, rewolucja przemysłowa, maszyna parowa, latające</p>	<p>– omawia wpływ idei oświeceniowych na rewolucję amerykańską i francuską.</p>	<p>– charakteryzuje najważniejsze założenia myśli oświeceniowej.</p>	<p>– wyjaśnia, na czym – według myślicieli epoki oświecenia – powinny opierać</p>	<p>– wyjaśnia pojęcia rewolucji agrarnej i przemysłowej oraz analizuje, w jaki sposób wpłynęły one</p>

i polityczne XVIII w.	czólenko, „oświecanie umysłów”, krytycyzm, deizm , ateizm, encyklopedia, trójpodział władzy, rewolucja amerykańska, Kongres kontynentalny, Deklaracja niepodległości Stanów Zjednoczonych, Konstytucję Stanów Zjednoczonych Ameryki, stan trzeci, burżuazja, rewolucja francuska, Deklaracja Praw Człowieka i Obywatela.			się relacje pomiędzy władzą a ludźmi.	na życie społeczne w XVIII w.
V. Rzeczpospolita Obojga Narodów – XVI-XVIII w.					
Państwo polsko-litewskie w XVI w. (do 1569 r.)	– wyjaśnia pojęcia: sekularyzacja Państwa Zakonnego, hołd lenny, Hołd Pruski, gospodarka folwarczno-pańszczyźniana, przywilej piotrkowski, spichlerz, demokracja szlachecka, możnowładztwo, szlachta średnia, konstytucja, konstytucja Nihil Novi, sejm, senat, pospolite ruszenie prawo nobilitacji, sejmiki, nominacja, sejm nadzwyczajny, sejm elekcyjny, sejm	– omawia stosunki państwa polsko-litewskiego z sąsiadami w XVI w., – wyjaśnia, na czym polegała demokracja szlachecka w Polsce,	– charakteryzuje gospodarkę folwarczno-pańszczyźnianą na ziemiach polskich,	– ocenia, jakie konsekwencje miał rozwój gospodarki folwarczno-pańszczyźnianej dla szlachty, mieszczan i chłopów oraz państwa, – na podstawie tekstu źródłowego opisuje produkty, jakimi handlowano w	– uzasadnia, jaką rolę odgrywał sejm w Rzeczypospolitej w XVI w., – analizuje, jakie znaczenie dla ukształtowania się demokracji szlacheckiej miała konstytucja Nihil Novi,

	koronacyjny, zasada jednomyślności,			Gdańsku w XVI w.,	
Rzeczpospolita Obojga Narodów w 2. połowie XVI w.	– wyjaśnia pojęcia: Rzeczpospolita państwem bez stosów, Prusy Książęce, Kościół narodowy, bracia polscy, arianie, Konfederacja warszawska, unia brzeska, Kościół unicki, Kościół grekokatolicki, Unia lubelska, Rzeczpospolita Obojga Narodów, arras, cerkiew grekokatolicka, wolna elekcja, interrex, artykuły henrykowskie, bezkrólewie, Zamek Królewski w Warszawie,	– wyjaśnia pojęcie: „unia realna” i wymienia warunki, na których została zawarta unia lubelska,	– charakteryzuje zasady ustrojowe Rzeczpospolitej, jakie ukształtowały się pod koniec XVI wieku,	– analizuje, w jaki sposób wybierano władców po śmierci ostatniego z Jagiellonów,	– ocenia, czy Rzeczpospolita szlachecka była państwem tolerancji religijnej, – uzasadnia swoją opinię,
Kultura renesansowa w Rzeczypospolitej	– wyjaśnia pojęcia: humanistyczne idee, renesansowy dziedziniec, kaplica grobowa Zygmunta Starego, Kaplica Zygmuntowska, sarkofag, mecenas, krużganki, arkady, Sukiennice, Wielki Arsenał, Złota Brama, renesansowy ratusz, język narodowy, „Psałterz dawidowy”, Biblia brzeska, gimnazjum	– opisuje przemiany w szkolnictwie na ziemiach polskich w XVI wieku, – wymienia najważniejsze dzieła sztuki renesansowej w Polsce,	– charakteryzuje informacje na temat zabytków architektury renesansowej na terenie swojego regionu, – wymienia najwybitniejszych polskich twórców epoki renesansu,	– analizuje, czym się zasłużyli dla kultury i nauki najwybitniejsi polscy twórcy epoki renesansu,	– analizuje, w jaki sposób humanizm i kultura renesansowa dotarły na teren Rzeczypospolitej, – argumentuje, jakie było miejsce Kościoła w rzeczywistości kulturalnej i naukowej, która wytworzyła się na

	kalwińskie, kolegium jezuickie, Akademia Wileńska, Akademia Zamojska,				ziemiach polskich w XVI wieku,
Rzeczpospolita Obojga Narodów w XVII wieku	– wyjaśnia pojęcia: husarz, husaria, koncerz, dymitriada, Inflanty, powstanie Chmielnickiego, Chanat Krymski, kozak, powstanie chłopskie, potop szwedzki, żupan, konfederacja wojskowo-szlachecka, suwerenność, latyfundium, liberum veto, abdykacja,	– przedstawia przyczyny wojen między Rzeczpospolitą a Szwecją, Rosją i Turcją, – wymienia najważniejsze etapy konfliktów i stoczone bitwy ze Szwecją, Rosją i Turcją,	– omawia przyczyny wybuchu powstania Chmielnickiego i określa jego skutki,	– charakteryzuje przejawy kryzysu gospodarczego, jaki dotknął Rzeczpospolitą w XVII w. i jego następstwa społeczno-polityczne,	– analizuje, jakie terytoria utraciła Rzeczpospolita w drugiej połowie XVII wieku,
Rzeczpospolita w czasach saskich. Kultura barokowo-sarmacka	– wyjaśnia pojęcia: czasy saskie, unia personalna, III wojna północna, Sejm Niemy, „Za króla Sasa jedz, pij i popuszczaj pasa”, kultura barokowo-sarmacka, Kolumna Zygmunta, taniec śmierci, portrety trumienne, Kalwaria, Kalwaria Zebrzydowska, sarmatyzm, kontusz, złota wolność szlachecka, ksenofobia, przedmurze chrześcijaństwa,	– opisuje, czym charakteryzował się barok w Rzeczpospolitej,	– charakteryzuje, jakie były skutki zwycięstwa kontrreformacji w Rzeczypospolitej,	– analizuje, czym charakteryzowała się ideologia i kultura sarmacka, – ocenia, dlaczego szlachta uważała Rzeczpospolitą za przedmurze chrześcijaństwa,	– ocenia okres panowania królów: Augusta II i Augusta III, – uzasadnia, jakie negatywne i pozytywne zjawiska miały miejsce w okresie panowania Augusta II i Augusta III w Rzeczypospolitej,

Rzeczpospolita za panowania Stanisława Augusta Poniatowskiego. Konstytucja 3 maja	– wyjaśnia pojęcia: Familia, Szkoła Rycerska, Pałac Kadetów, prawa kardynalne, Konfederacja barska, pierwszy rozbiór Polski, Kończ królów, traktat rozbiorowy, Komisja Edukacji Narodowej, Sejm Czteroletni lub Wielki, stronnictwo królewskie (dworskie), stronnictwo patriotyczne, stronnictwo hetmańskie, reformy wojskowe i podatkowe, ustawa o miastach, Konstytucja 3 maja, Straż Praw, konfederacja targowicka, wojna w obronie Konstytucji 3 maja, Order Virtuti Militari,	– przedstawia przyczyny i skutki zawiązania konfederacji targowickiej, – wyjaśnia, dlaczego doszło do I rozbioru i jakie ziemie utraciła w jego wyniku Rzeczpospolita,	– charakteryzuje metody ingerowania Rosji w sprawy Rzeczypospolitej w XVIII wieku,	– charakteryzuje stronnictwa polityczne działające w okresie obrad Sejmu Wielkiego,	– analizuje ustrój Rzeczypospolitej, który ukształtował się w wyniku reform Sejmu Wielkiego i uchwalenia Konstytucji 3 maja
Upadek Rzeczypospolitej Obojga Narodów. Oświecenie w Rzeczypospolitej	– wyjaśnia pojęcia: drugi rozbiór Polski, sejm rozbiorowy, bojkot, insurekcja kościuszkowska, Akt powstania, Odezwa Tadeusza Kościuszki do polskich kobiet, kosynierzy, uniwersał połaniecki, Rzeź Pragi, trzeci rozbiór Polski, Collegium Nobilium, Biblioteka Załuskich, Teatr	– wymienia, jakie terytoria Rzeczypospolitej zajęły mocarstwa rozbiorowe w wyniku II i III rozbioru, – omawia przebieg insurekcji kościuszkowskiej,	– wyjaśnia, w jaki sposób i dlaczego T. Kościuszko zabiegał o pozyskanie poparcia chłopów dla powstania, – charakteryzuje zmiany w szkolnictwie polskim, jakie	– charakteryzuje kulturę doby oświecania w Rzeczypospolitej,	– uzasadnia, które z przyczyn upadku Rzeczypospolitej były najistotniejsze, podaje argumenty – ocenia, jaką rolę odegrała Komisja Edukacji Narodowej w przemianach edukacyjnych w XVIII wieku,

	Narodowy „Monitor”, zakon pijarów, szkoły główne, obiady czwartkowe, Łazienki Królewskie (Pałac na Wodzie w Warszawie),		zaszły w II połowie XVIII w.,		
--	---	--	----------------------------------	--	--